

Günümüzün Yönetimlerinin En Büyük Sorunu Liyakat

— oktay-guvener · 30 Kasım 2024

Ülkemizin yeniden yapılanması ve geleceğe güvenle bakması açısından göz ardı edilmeyecek en önemli konulardan biri idareci atamalarıdır. Kamu kurum ve kuruluşlarında ve yerel yönetimlerde atamalarda veya görevde yükselmelerde liyakatin ön planda tutulması, bir toplumun adalet, verimlilik ve güven duygusunun temellerini oluşturan en önemli unsurlardan biridir. Liyakat esasına dayalı atamalar, bir yandan hizmet kalitesini artırırken diğer yandan toplumsal adalet duygusunu güçlendirir. Ancak, bu ilkelerin göz ardı edildiği bir sistemde neler yaşanabileceğini ve ülkemizi nasıl bir geleceğin beklediğini düşünmek zorundayız.

Liyakat sisteminin olmadığı bir kamu yapısında en büyük sorunlardan biri, yetersiz ve yetkin olmayan kişilerin önemli görevlere getirilmesidir. Bu durum, kurumların işleyişinde aksamalara, yanlış kararların alınmasına ve kaynakların verimsiz kullanılmasına neden olur. Örneğin, işini liyakatle yapmayan bir yöneticinin vereceği kararlar, sadece kendi kurumunu değil, aynı zamanda bağlı olduğu tüm kamu hizmetlerini ve dolaylı olarak vatandaşları da olumsuz etkileyecektir.

Bu şekilde göreve gelen yöneticiler kritik işleri doğru şekilde yönetemez ve bu durum da kamu hizmetlerinin aksamasına neden olur. Örneğin, sağlık, eğitim veya güvenlik gibi kritik alanlarda yaşanacak en ufak bir aksaklık bile toplumun büyük bir kesimini etkiler. Uzun vadede, kamu hizmetlerinin kalitesizleşmesi, vatandaşların devlete olan güvenini sarsar. Bu güven kaybı, kurumların itibarını zedeleyerek kamuya duyulan saygının azalmasına yol açar.

Liyakat sisteminin işlemediği bir ortamda, emek veren ve işini doğru yapan kişiler, hak ettikleri yere gelemediklerinde büyük bir adaletsizlik duygusu yaşar. Bu durum, çalışanların motivasyonunu düşürür ve kamuda genel bir moral bozukluğuna neden olur. Görevde yükselmenin liyakate değil, kişisel ilişkilere dayandığı bir yapıda, çalışanların motivasyonu azalır ve bu da hizmet kalitesine doğrudan yansır.

Liyakat esasının göz ardı edildiği bir sistemde, yetkin ve nitelikli insanları kamudan uzaklaşırlar. Özellikle gençler, kariyerlerinde yükselmenin liyakat yerine bağlantılara dayandığını gördüklerinde, ya özel sektöre yönelir ya da ülke dışında daha iyi fırsatlar aramaya başlar. Bu durum, beyin göçünü artırır ve ülke, en yetenekli insan kaynağını kaybederek büyük bir zarara uğrar. Bu durum sanırım okurlarıma bazı şeyleri hatırlatacaktır.

Tarihte bununla ilgili birçok örnek bulunmaktadır. Liyakatin göz ardı edilmesi, birçok büyük devletin çöküşüne yol açmıştır. Roma İmparatorluğu ve Çin'de Ming Hanedanlığı güçlü yönetim anlayışını liyakate dayandırarak yükselmiş ancak akrabalık ve çıkar ilişkileri devreye girince çöküşe sürüklenmiştir. Benzer şekilde, Osmanlı İmparatorluğu'nun yükseliş döneminde liyakat esasına dayalı tımar sistemi, devletin en güçlü silahlarından biriyken, sistemin bozulması devleti zayıflatmıştır. Yönetimde liyakatten uzaklaşıldığında, devletler en güçlü dönemlerinden bile hızla çöküşe geçebilmiştir.

İslam tarihinden liyakat esasına dayalı yönetimin en güzel örneklerinden biri, Hz. Ömer'in halifelik

dönemidir. Hz. Ömer, akrabalık bağlarını bir kenara bırakarak, görevlendirmelerde kişilerin ehliyetine ve adaletine odaklanmış, hesap verme mekanizmaları kurarak yöneticileri sürekli denetlemiştir. Bu dönemde liyakate verilen önem, İslam Devleti'nin en güçlü dönemlerinden birini yaşamasına ve halkın devlete olan güveninin zirveye çıkmasına neden olmuştur. Olumsuz ve olumlu örneklerin incelenmesi aslında bize neler yapmamız gerektiğini açıkça söylemektedir.

Liyakat, Adaletin ve Güvenin Temelidir: Liyakat esasına dayanmayan atamalar ve görevde yükselmeler, sadece bugünün değil, yarının da sorunudur. Kamu hizmetlerinin etkinliğini, vatandaşların devlete olan güvenini ve toplumun adalet duygusunu korumak için liyakate dayalı bir sistemin tesis edilmesi şarttır. Unutulmamalıdır ki, adaletin olmadığı yerde huzur, liyakatin olmadığı yerde ise başarı olmaz.

Liyakat esasına uygun atamaların yapıldığı bir kamu yapısının inşası, sadece bireyler için değil, tüm toplumun geleceği için kritik bir gerekliliktir. Bu konuda gereken adımlar atılmadığı takdirde, toplum olarak ağır bedeller ödememiz kaçınılmaz olacaktır.

Günümüzün Yönetimlerinin En Büyük Sorunu: Liyakat - Oktay Güvener (tigrishaber.com)